23 Οκτωβρίου 2013

Άσθμα και παράγοντες κινδύνου

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Το άσθμα χαρακτηρίζεται από αυξημένη ανταπόκριση του τραχειοβρογχικού δέντρου σε ποικίλα ερεθίσματα, τα οποία προκαλούν αναστρέψιμη στένωση των αεραγωγών. Η στένωση υποχωρεί αυτόματα ή μετά από θεραπευτική παρέμβαση.

Το άσθμα χαρακτηρίζεται από αυξημένη ανταπόκριση του τραχειοβρογχικού δέντρου σε ποικίλα ερεθίσματα, τα οποία προκαλούν αναστρέψιμη στένωση των αεραγωγών. Η στένωση υποχωρεί αυτόματα ή μετά από θεραπευτική παρέμβαση.

Αναπτύσσεται μία υποξεία φλεγμονώδης κατάσταση των αεραγωγών, το επιθήλιο των αεροφόρων οδών απογυμνώνεται, κολλαγόνο εναποτίθεται κάτω από την βασική μεμβράνη, ενεργοποιούνται σιτευτικά κύτταρα, ουδετερόφιλα, ηωσινόφιλα, λεμφοκύτταρα.

Οι ασθενείς παρουσιάζουν κρίσεις με επεισόδια δύσπνοιας, βήχα, συριγμού. Οι παροξυσμοί αυτοί σπανίως μπορεί να οδηγήσουν ακόμα και στο θάνατο. Το άσθμα αφορά όλες τις ηλικίες, αλλά εμφανίζεται κυρίως πριν την ηλικία των σαράντα ετών.

Το άσθμα διαιρείται σε αλλεργικό ή ατοπικό άσθμα, σε ιδιοσυστασιακό ή μη ατοπικό άσθμα και σε άσθμα μεικτής αιτιολογίας. Το αλλεργικό άσθμα σχετίζεται συχνά με ατομικό ή οικογενειακό ιστορικό αλλεργικών νοσημάτων (π.χ. ρινίτιδα,

κνίδωση, έκζεμα), θετικές δερματοαντιδράσεις, αυξημένα επίπεδα ανοσοσφαιρίνης Ε, θετικές αντιδράσεις πρόκλησης κατά την εισπνοή ειδικού αντιγόνου.

Ένα σημαντικό ποσοστό ασθενών με άσθμα εμφανίζεται χωρίς ατομικό ή οικογενειακό ιστορικό άσθματος, αρνητικές δερματικές δοκιμασίες, φυσιολογική ανοσοσφαιρίνη Ε. Στην περίπτωση αυτή το άσθμα δεν δύναται να ταξινομηθεί με βάση καθορισμένους ανοσολογικούς μηχανισμούς και αποκαλείται μη ατοπικό άσθμα.

Το μικτό άσθμα παρουσιάζει μικτά χαρακτηριστικά.

Το άσθμα, είναι νόσος στην οποία ο ρόλος της κληρονομικότητας είναι σημαντικός. Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που οδηγούν στην εκδήλωση των ασθματικών κρίσεων σε ευαίσθητα άτομα ανήκουν σε επτά βασικές κατηγορίες: Αλλεργιογόνα, φαρμακολογικοί παράγοντες, ατμοσφαιρικοί ρύποι, επαγγελματικοί παράγοντες, ψυχολογικοί παράγοντες, ορισμένα νοσήματα.

Αλλεργιογόνα: Συχνά τα άτομα αυτά έχουν γνωστό ιστορικό ασθματικών κρίσεων ή αλλεργίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις ευαίσθητα υγιή άτομα χωρίς ιστορικό άσθματος, αναπτύσσουν ασθματικές κρίσεις μετά από αλλαγή κατοικίας, αγορά κατοικίδιου ζώου ή αλλαγή προϊόντων ατομικής περιποίησης, όπως αποσμητικά.

Τα περισσότερα αλλεργιογόνα που προκαλούν άσθμα είναι αερογενή και προκειμένου να προκαλέσουν ευαισθητοποίηση πρέπει να είναι σε αφθονία για σημαντικά χρονικά διαστήματα. Όταν ολοκληρωθεί η ευαισθητοποίηση, ο ασθενής μπορεί να εμφανίσει σημαντική αντιδραστικότητα σε τέτοιο βαθμό, ώστε ελάχιστα ποσά από τον υπεύθυνο παράγοντα να μπορούν να προκαλέσουν εξάρσεις της νόσου.

Συνήθεις παράγοντες που υπάρχουν στον αέρα είναι τα ακάρεα που βρίσκονται στην οικιακή σκόνη, η εποχιακή γύρη, τα πούπουλα, το τρίχωμα ζώων, οι σπόροι μυκήτων.

Φάρμακα, χημικές ουσίες: Οι φαρμακευτικές και χημικές ουσίες που πυροδοτούν ασθματικές κρίσεις σε ευαίσθητα άτομα είναι πολλά. Στα συχνότερα συγκαταλέγονται η ασπιρίνη, οι χρωστικές τύπου ταρτραζίνης, οι β αναστολείς, οι παράγοντες που προκαλούν θείωση, η κοκαΐνη.

Οι παράγοντες αυτοί εισέρχονται στον οργανισμό από το στόμα ή με την εισπνοή. Ασθματική κρίση μπορεί να συμβεί και μετά τη χρήση οφθαλμικών διαλυμάτων που περιέχουν τους παράγοντες αυτούς.

Ατμοσφαιρικοί ρύποι: Μελέτες έχουν αναδείξει ότι ο κίνδυνος εμφάνισης άσθματος είναι μεγαλύτερος σε άτομα που καπνίζουν. Τα άτομα που βρίσκονται σε βιομηχανικές και πυκνοκατοικημένες περιοχές με συσσωρευμένους ρύπους, έχουν μεγαλύτερη επίπτωση άσθματος.

Ιδιαίτερα τοξικοί ρύποι είναι το όζον, το διοξείδιο του θείου και το διοξείδιο του αζώτου.

Επαγγελματικοί παράγοντες: Οι επαγγελματίες που εκτίθενται σε ουσίες που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία παρουσιάζουν αυξημένη επίπτωση άσθματος και πρέπει να τηρούν με μεγάλη προσοχή προστατευτικά μέτρα (πχ.

μάσκες γάντια). Τέτοιες ουσίες είναι σκόνες ξύλου ή φυτών, φάρμακα, απορρυπαντικά, βιολογικά ένζυμα, περιττώματα ζώων και εντόμων, εκκρίσεις, οροί, άλατα μετάλλων, βιομηχανικές χημικές ενώσεις, πλαστικά. Ιδιαίτερα η έκθεση σε χημικά μπορεί να τους προκαλέσουν διαταραχές κατά τη διάρκεια μη εργασιακών δραστηριοτήτων.

Το άγχος: Η διάμετρος των αεροφόρων οδών επηρεάζεται από το επίπεδο άγχους στα ευαίσθητα άτομα, ενώ η ποσότητα των ενδορφινών του οργανισμού διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο.

Παθολογικά νοσήματα που προκαλούν άσθμα: Τα μικρόβια και οι ιοί οδηγούν σε αυξημένη δραστηριοποίηση του ανοσοποιητικού και είναι το πλέον συχνό αίτιο πυροδότησης των ασθματικών κρίσεων σε ασθματικούς ασθενείς.

Μελέτες έχουν αναδείξει ότι υγιή άτομα με χρονίζουσες λοιμώξεις με οπισθορρινική καταρροή, οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται σωστά και δεν εκριζώνονται (πχ. χρόνιες παραρρινοκολπίτιδες) έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο εμφάνισης ασθματικών κρίσεων.

Νοσήματα που μπορεί να πυροδοτήσουν ασθματικές κρίσεις σε ευαίσθητα άτομα είναι επίσης η χρόνια γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση και η καρδιακή ανεπάρκεια. Η άριστη ρύθμιση των νοσημάτων αυτών είναι σημαντικό μέτρο πρόληψης ασθματικών

Γράφει: Μοσχοβάκη Αναστασία Ειδική παθολόγος

Πηγή: iatronet.gr